

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 kreno temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vin. za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krona, za četrt leta 2 kroni, katere naj se pošlje: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Cenjenim naročnikom!

Ni naša navada, da bi vedno dregali cenjene naročnike in moledovali za naročnino, ker mislimo, da vsako delo je vredno svojega plačila. Naši naročniki se večinoma zavedajo svoje dolžnosti in le morebitna pozabnost ali pregledanje je vzrok, da se včasih zakasni. Zato dovolili smo si pridjati temu listu nakaznice, na katerih je označeno, koliko ima kdo poravnati do konca leta. Pri tej priliki prosimo tudi naše somišljenike in prijatelje, da v svojih krogih delujejo za razširjenje lista, ker je to gotovo najcenejši slovenski list in smemo reči, po laskavih priznanjih čitateljev, tudi eden najboljših slovenskih političnih listov. Cena naročnini je celoletno samo 8 kron, polletno 4 krona in četrtletno 2 kroni. Priporočamo se tudi našim dopisnikom za hitra in točna obvestila, ker le-ta delajo še posebej zanimiv. Ponavljajoči prošnja, da cenjeni naročniki izpolneno nakaznico blagovole hitro vrniti upravištvu, se priporočamo

z velespoštovanjem

uredništvo in upravištvo „Domovine“ v Celju.

Shod v Žalcu.

Nekak tabor v manjši meri je bil nedeljski shod političnega društva „Naprej“ v Žalcu. Na stotine volilcev celjskega volilnega okoliša je

prihitelo v Žalec, da čuje poročila svojih poslancev državnih in deželnih, a da tudi pove in izrazi svojo voljo in svoje mnenje. Dva značilna znaka sta dala svoj pečat nedeljskemu zborovanju: od volilcev in od vseh poslancev soglasno odločno zahtevanje „proč od Gradca“, in od volilcev nekoliko v nasprotju z državnimi poslanci proglašena zahteva, da naj poslanci nasproti vladi odločno stopijo v boj za pravične zahteve slovenskega naroda.

V odsotnosti društvenega predsednika dra. Hrašoveca, otvori zborovanje podpredsednik dr. Karlovšek, pozdravi našemu vabilu odzvalse se gospode poslance ter razloži pomen prerujenega polit. društva „Naprej“.

Gospod drž. poslanec vitez Berks povzame besedo svojem poročilu: Prvi dve leti minolega parlamentnega zasedanja sta pretekli v znamenju nemške obstrukcije v to svrhu, da bi se preklicale jezikovne naredbe za češke dežele. Vlada je bila prisiljena obstrukciji tako slaba, da se je udala in preklicala od nje izdane naredbe: še več, izdala je poleg preklica zloglasne znane tajne naredbe, katere so bile nezasiščane krivice za češki narod. Grofa Claryja poznamo tu na Štajarskem (Klic: prav dobro), izkazal se je ob sodnih imenovanjih na celjskem okrožnem sodišču in na Koroškem. V parlamentu pa mu je bilo glavno načelo: razbiti desnico. To se mu ni posrečilo, desnica je ostala, vlada pa odšla. Potem je prišel dr. Körber na krmilo, kateri je v svoje ministerstvo privzel vsega spoštovanja vrednega moža dra. Režeka. Prepričan sem, da se niti Čehom niti Slovencem ne bo zgodila prevelika krivica, dokler bo dr. Režek v ministerstvu. Žalibog se že danes govori, da bo dr. Režek zapustil svoj ministerski sedež. Dr. Körber je ob svojem nastopu predložil velik pro-

gram v gospodarskem oziru. Predložil pa je tudi jezikovni zakon. Čehi so dejali, da se prej ne spuščajo v nobeno debato, dokler se ne odstrani krivica od 17. oktobra 1899. Vlada je na vsak način hotela imeti parlamentarno rešitev proračuna; pritiskala je na vse stranke in tudi na našo. Mi smo ji takoj odgovorili: da mi ne bomo silili na Čeha, da bi odnehali od obstrukcije; mi smo odločno zahtevali od vlade, da mora prej ona storiti svojo dolžnost ter Čehom odvzeti prizadete krivice. Na moj predlog se je sklenilo, da se morajo preklicati zloglasne tajne naredbe. Vlada tega ni hotela storiti in desnica se je razbila. Katoliška nemška stranka in Poljaki so prestopili v tabor leve. Mi smo bili vedno odločno za to, da bi se v parlamentu začelo delati; toda s tem še ni rečeno, da bomo zapustili one stare priatelje, s katerimi smo skozi tri leta preživeli vse dobre in zle trenutke. Zato mi nismo dobili! (Burno odobravanje in pritrdjevanje.) Toda kaj sedaj? Ali hočemo mi sami ostati? S katoliško nemško stranko in s Poljaki, ki so škilili na levico, nismo mogli. Kje je torej iskati prijateljev? Seve na češki strani, toda Čehi so bili v obstrukciji in za isto taktiko mi nismo imeli neposrednega povoda. Bili so pa tu češki veleposestniki, katerih vse delovanje stremi na to, da se vsem narodom in posebej češkemu narodu deli pravica v ednaki meri. Le mimgrede omenjam kneza Schwarzenberga, kateri se iskreno poteguje za popolno narodno ravnopravnost. Dne 1. prosinca t. l. sem prejel, mudeč se v Gorici, od grofa Palfyja brzojavko: V zvestem prijateljstvu srečno novo leto — grof Palfy in tovariši. To so naši prijatelji in zavezniki in s temi smo napravili tesno zvezo, ko se je razbila desnica. Palfyjev klub, takozvani centrum-

LISTEK.

Humoreske.

III. Ukradeno zobovje.

(Hrvaški spisal J. E. Tomić, poslov. Silvester.)

Peter Sintič in Srečko Perhar bila sta tiste vrste ljudi, katere imenujemo po domače kočarje. Vsak njiju imel je poleg hišice še majhno posestvece, majhno sicer, pa vendar toliko, da sta mogla o njem živeti.

Peter in Srečko bila sta oba še neoženjena, akoravno je že vsak bil preživel dobro polovico svojega življenja. Peter bil je celo osamljen in ni od svojega rodu nikogar več imel, Srečko pa je živel s svojo sestro Malčko, katere se je že tudi v svojem življenju bližala jeseni. Sirota Malčka — bila je na prvi pogled hitreje grda kot lepa — ostala je stara devica. In to lahko, ko ni imela ni ednega novčiča svojega premoženja. Ker pa se ni nobena človeška duša moškega spola hotela na njo ozreti, preklinjala je žalostna deva sama pri sebi vso svojo nesrečo in vse neoženjene moške osebe.

Dva ali tri mesece prej nego je dovršila svoje petdeseto leto umrje ji v Varaždinu teta, kateri je Malčka v boleznih stregla in katere ji

je za to postrežbo prepustila vse svoje imetje, kakih pet tisoč kron. Pet tisoč kron! To ni kar si bodi malenkostna šala za revno kočarjevo sestro. Vesela vrne se stara devica k bratu in raztrosi, kjer se je le dala, svojo velikansko srečo, svoje bogastvo. In glejte, zopet se ožive v njej vse zakopane nade, nade, da se vsaj zdaj najde kak vrtnar, kateri bi bil voljen veli ovet njenega telesa presaditi v svoj vrt. Ali nobena živa duša noče potrkatati na njena vrata in ji dati upanja do izvršitve njenih srčnih želj. Samo to se ji je dozdevalo, da Peter Sintič, skoraj vsakdanji gost bratovega doma, nekaj namerava. Kadarkoli je namreč Srečko šel od doma, vsedel se je Peter bliže k njej in ji je kadé iz pipe to ali ono pripovedoval, med pripovedovanjem mnogokrat vzdihnil, a še večkrat opomnil, da mu ne dopada več tiho samotarenje, da bi se rad takoj oženil, če bi le vedel za deklico, katere bi ga hotela. Malčka je na take pogovore samo globoko vzdihnila, skočila na noge, prinesla gospodu sosedu mrzle pečenke, če je pa prišel že dopoldne, sira in surovega masla ter v navršek iz kleti najboljšega vina. To je dopadalo gospodu Sintiču in začel je premišljevat: „Če mi hoče Malčka tudi kot zakonskemu možu tako streči, tedaj mi bode najboljša žena.“ Ko mu pa Malčka prinese vina iz soda, o katerem je brat Srečko

večkrat pravil, da sedi maček na njem in ga Sintič izprazne kozarec, ožunači se tako, da skoči k njej, jo objame in reče: „Kaj! Pa čemu bi midva stara človeka ne bila lep par?“ Malčka si pokrije kot petnajstletna deklica obraz z obema rokama in kakor omotena izmakne se gospodu Sintiču ter pobegne v drugo sobo, misleč si, da jo bode on v svoji prvi navdušenosti gotovo zasledoval; on pa zadovoljen s svojo neotesano šalo, sede nazaj na stol in ostane raji poleg svoje steklenice vina.

To početje Petrovo ni hotelo Malčki nikakor iz glave, in vendar je bila zdaj že več kot zagotovljena, da bode skoraj postala gospa Sintičeva.

Osem dni po tem za Malčko tako blaženem dogodku sedi ona zunaj na dvorišču in plete ter zdaj in zdaj vzdihuje. Pri njej sedé ližeje si njene tri mačke svoje tačice. Nima nikakršne slutnje, da bi znal ravno zdaj priti gost. Okoli nje divkljajo piščeta, kavkajo pure, gagajo gosi in kokočejo kokoši — v tisti harmoniji, katere je vladala tudi v Malčkinem srcu. V katerem so se stotine želj oglašale tudi v raznimi glasovi. Naenkrat se zaslišijo po cesti koraki. Vsa žival dvigne glavo. Iz vrta pa prikoraka domači krokar „Gar“ po imenu, katerega so večkrat na dan paščali v vrt, da je plašil in

klub „Slovanska krščanska zveza“ — in lahko rečem tudi Čehi — saj radi Čehov smo napravili to zvezo — to je podoba nove desnice. Vlada pa je bila v tem zasedanju v dobri šoli, kajti prepričala se je, da proti Čehom ni mogoče vladati. Kaj bode? Jaz se ne bojim za bodočnost. Nove volitve. (Klici: le na dan z njimi!) nam ne morejo škodovati. Mogoče, da se bode ena ali druga oseba spremenila, toda toliko (klici: še več!) nas bode vedno prišlo v državni zbor, kolikor nas je sedaj. Absolutizma se ne bojimo. Država potrebuje denar in blagajne so prazne. Za absolutizem pa Žid ne da ni groša! — Pravijo, da se bo vlada oprla na levico. To je že večkrat poskušala, ali koristi ni imela nikdar. Dandanes pa še celo s tako zvezo ne more naprej, ker so narodi prebujeni in ne bodo več zaspali. Da bi se Čehom usilil kak jezikovni zakon s pomočjo § 14, to se mi vidi čisto ne mogoče, vlada pozna češko silo in dvakrat bi si premislila, predno bi kaj takega storiti poskusila. Spremeniti hočejo poslovni red državnemu zboru. Ako bi novi red bil dober, mu mi ne bomo nasprotovali, ker sedanjí je v resnici slab, da slabši biti ne more. — Prej pa se mora ona stvar urediti. Jasno je, da niti edne niti druge obstrukcije ni mogoče s silo potlačiti. Mogoče je torej le pogodba v dobrem! Vedno pa ostane naš program ta, kakršen je bil do sedaj. Njegova glavna točka se glasi: enakopravnost vsem narodom v Avstriji.

Živahno odobravanje je sledilo poslančevim izvajanjem, na kar nastopi državni poslanec gospod Žičkar. Rojaki! Na vabilu polit. društva „Naprej“ se mi je dala naloga, naj odgovorim na vprašanje, kaj je vlada storila za gospodarstvo, obrt in promet, kaj ni storila in kaj namerava storiti. Odgovor ni lahek. Kako stojita sedaj kmetijstvo in obrt. Vlada je bila znižala zemljiški davek od 37 in pol milijonov goldinarjev na 35 milijonov goldinarjev. Vkljub temu prihajajo opravičene tožbe iz kmetijskega stanu. Po nekaterih krajih vlada silna beda, posebno v krajih, kjer so opešali vinogradi kakor v ptuškem in brežiškem okraju. Nasledek tej bedi je ta, da naš kmet zapušča domovino, zemlja peša, njive in travniki postajajo slabši, ker ni ljudi tu, da bi jih obdelovali. Ti, ki so ostali doma, so dragi delavci. Opravičeno se torej pritožuje kmetovalec. Ednako je z obrtjo, če izvezamo posamezne osebe. Vsa obrt, ki kaj nese, je v tujih rokah. Domačini se morajo zadovoljiti z ostanki. Potrebne obrtne omike brez tuje pomoči ni mogoče. Javni zastopi, ki bi mogli kaj pomagati, so v tujih rokah — razven Kranjske in Dalmacije, — in podpirajo le tujce proti domačincem. Vlada bi morala poseči vmes, da bi se spremenile opisane razmere. Od deželne zbornice na Štajarskem nimamo pričakovati nobene pomoči. Za naš denar ne dobimo kmetijske, sadjerske, vinogradniške, meščanske šole itd. Konec bi se moralo storiti vednemu ponemčen-

vanju in poitalijančevanju. Ves pouk bi se moral vršiti v domačem jeziku. Treba bi bilo kmetijskih obrtnih strokovnih šol, rokodelskih šol, višje obrtne šole za vse Slovence, trgovske šole itd. Vlada je pod grofom Thunom nekaj obljubila, a ne izpolnila. Vlada vzdržuje na Slovenskem le nekaj čipkarskih šol. Gospodarskim drugim je v proračunu določeno kredita za 40.000 gl. Od tega kredita ne dobijo Slovenci ničesar, kakor nekaj malega žrebljarska zadruga v Kropi in biljske opekarne v Istri. Nujno potrebna bi bila reforma obrtnega reda. Zahtevati bi se moral strog dokaz usposobljenosti, izključna pravica izdelovalcem i. dr.

V kratkem se v Ljubljani vrši vseslovenski obrtni shod in želeli bi bilo, da se ga udeležijo vsi slovenski obrtniki.

Vlada je že trikrat predložila načrte za zvezo kmetijskih zadrug. Na Štajarskem bi bili dve taki zvezi; toda dvomiti je, da bi štajarski deželni zbor privolil v posebno zvezo za Spodnje Štajarsko. Vlada je dalje predložila drž. zboru razne zakonske načrte za povzdigo industrije in kmetijstva. Žalibog, da je preprečeno vsakršno delovanje parlamenta. Najnovejši vladni predlog se glasi na premembo §§ 59 in 60 obrtnega reda. Zdaj smejo agenti velikih obrtov blago nositi s seboj ter je tudi razprodajati na škodo manjših obrtov v raznih krajih. Tudi ta sprememba se ni dognala. Važna je tudi namera, da bi se spremenil zakon iz leta 1892 zastran drž. brez obrestnih posojil pri prenašanju vinogradov poškodovanih po trtni uši. Doslej je imela država zavezane roke, ker smela je dati le toliko, kolikor dovoli dežela. Jaz sem predlagal načrt za konu, da bi smela vlada v ta namen žrtvovati s svoje strani brez ozira na deželno pomoč. V odseku se je dognal tudi zakon, da bi posestniki kužnih svinj dobili popolno odškodnino za odvzete jim in zaklane svinje. Ravno v tem pogledu je pogodba z Ogrsko nam na škodo. Ogrji smejo sem goniti svoje bolne svinje, ne da bi jih bilo treba preiskati doma. Državni zbor je vendar soglasno steril aklep, da naj Ogrji svoje bolne svinje imajo doma. Važen je zakon glede preiskuševalnih komisij. Ako pošlje kaka zadruga prošnjo na ministerstvo za podporo, tedaj gre prošnja najprej na dotično preiskuševalno komisijo, da o prošnji poroča. V kratkem se bo taka komisija ustanovila za Štajarsko. Bati se je, da Slovenci ne bomo imeli primerne zastopnika v nji. Dotični poročevalec me je zagotovil, da če se osnuje za Spod. Štajarsko posebno zadruga, da bo imela taista pravico svojega zastopnika poslati v komisijo in da vlada ne bo vezana na sklep večine, ampak, da bo upoštevala tudi nasprotno mnenje. Največ si pomagamo z združevanjem. Kaj je vzrok boju v Avstriji? Jaz pravim, da pomanjkuje krščanskega duha. Ko bi vsi bili napolnjeni z duhom Kristusovim, ki pravi: kar ti nočeš, da se tebi stori, tudi ti ne stori tega svojemu bližnjemu

ne bilo bi toliko sovraštva med narodi. Ta nauk so zavrgli. Sprejeli pa so nauk večsile. Zato so tudi v drž. zboru poslanci napolnjeni tega nauka najbolj strupeni in nam najbolj sovražni. Iskati moramo prijatelje le v onih poslancih, ki ljubijo pravičnost. Upam, da smo v novi zvezi našli take prijatelje, saj so takoj brez pomisleka podpisali glavno točko našega programa: narodno ravnopravnost.

Pazno so sledili volilci besedam gospoda državnega poslanca in z zanimanjem poslušali njegovo poročilo o delovanju državnega zbora ter o vladnih namerah.

Po tem poročilu vstane g. Rebek ter pravi, da ravno iz zadnjega poročila sledi najbolj jasno, koliko se ni storilo in delalo. Naši poslanci so premeški in premalo radikalni in zato tudi malo dosežejo. Mi smo živeli v vlado v miru, kar obstoji državni zbor in kaj smo dosegli, sem in tje kako drobtinico. Koliko so pa Čehi dosegli, ker so bili odločni. Priporoča, da bi tudi naši poslanci krenili ono pot, katero hodijo češki poslanci že od vsega začetka.

Oba državna poslanca sta na to opravičevala svoje postopanje in postopanje kluba, katerem sedita. Slovenski poslanci niso bili mehki in tudi ne bodo. Njim se je zahvaliti, da se je zrušila Claryjeva vlada; Kindinger pa bi še danes ministroval. Tudi v najzadnjem času so oni odločili, da Čehi niso ostali na cedilu, oni so se obrnili proti ministerstvu, da se ni osnovala avstranska zveza proti Čehom. Raje so žrtvovali desnico in lahko se reče, da vsled odločnega postopanja slovenskih poslancev se je razbila desnica. Tako mehki so bili! (Konec prih.)

Pommer-jeve laži v državnem zboru.

Čenjeni bralec! Do dna svoje slovenske duše uverjeni, da ti ne postaneš slabo, ako čitaš naslednje bedastoče, katere je nakvasil doktor modroslovja, po naključju in vsled duševne revščine ponemčenih Slovencev Spodnjega Štajarskega za državnega poslanca skrpani Pommer, v sloveči seji dne 8. junija; podajamo ti v odlomkih njegovo in 22 sodrugov skrupucano interpelacijo nanasajočo se na mesto Celje.

„Vkljub odločnemu posredovanju izključno iz Nemcev (pa kakih!) sestavljenega občinskega zastopa ter devetdesetinskega (zaka) na 11desetinskega? nemškega prebivalstva starega nemškega (!) mesta Celje dovolilo se je nekaterim v Celje priseljenim slovenskim hujšakcem — apostelnjom od vlade grofa Thuna — kaliti mir celjskega mesta in njegovega miroljubnega (zdriči se smeha!) prebivalstva na zloben način.“

Sledijo jeremijade, da se Nemcem ni posrečilo prepričati obiska čeških visokošolcev.

Dalje hoče pribiti Pommer, „da je bilo med gosti zbobnanimi po slovenskih hujšakcih samo kakih 15 Čehov; drugih 60 mož, ki so prišli kot

odganjal lakomne vrabce. Dostojanstveno približa se Garo drugi živadi, ki ga razun gosk, katere jamejo nanj sikati, kakor starega znanca sprejme mirno v svojo družbo. Garo bil je že nad pet let v Perhačevi hiši in je bil razun osem mačk največji ljubček Malčikin, katerega je še celo mladega dobila v poklon. Toliko bodi povedano iz biografije Garove, kateri igra v tej naši povestici kaj imenitno in važno vlogo.

Že se je začelo solnce gibati proti zatonu, ko se Malčika pripravlja iti v hišo. Tu se odpro vrata in na dvorišče stopita brat in sosed Peter. Prišleci in domača gospodičina, kateri se lice kaj naglo razvedri, pozdravijo se in odidejo skupaj v sobo. Peter in Srečko bila sta danes kaj resna, veliko resnejša kot navadno. Ko vsi trije vstopijo in klobuke ter drugo nepotrebno odložijo, reče Srečko sestri, da gre hleve pregledavat. Ona ne odgovori nič in se vsede h gospodu Petru. Ta molči kake tri trenutke, potem pa vlovi staro gospodičino za roko in začne z naglasom govoriti: „Gospodičina, vi ste gotovo opazili, kakšne namene imam in da se želim z vami oženiti. Hočem kratko vse povedati: upravljanje danes dogovoril sem se z vašim bratom, kateri je v to privolil; odvisno je tedaj le od vas, ako tudi vi privolite. Me li hočete, gospodičina?“

„Oh, to takoj povedati je težko!“ zašepeče Malčika. „To je korak za življenje, za celo življenje!“ dostavi še kakor v skrbeh, akoravno bi ne bilo to „celo življenje“ preveč dolgo.

„Jaz pa hočem danes vedeti — hočem vedeti, kaj je vaša volja!“ trdi svojeglani gospod Peter. „Ker drugače mi je kam drugam iti trkat na vrata.“

Grožnja gospoda snubca zbode našo Malčiko. Na stran se obrnivši pokrije z levo roko lice, desnico pa sramežljivo pomoli snubcu in reče tiho: „Tedaj pa naj bode po vaši volji sosed!“

Ta se pa komaj njene roke nekoliko dotakne, ko že nadaljuje: „Dobro tedaj — tu smo na čistem. A ostane nama še druga važna stvar. Veste Malčika, svoje račune hočem imeti vedno v redu. Imam svoje podedovano imetje — vi ga sicer nimate, pa imate zato gotovega denarja. Storiiva tedaj pogodbo. Vi boste vaših pet tisočakov, katere ste dobili po svoji teti, prinesli s sabo in jih združili z mojim gospodarstvom. Treba nam bode marsikaj novega pozidati, klet popraviti, trato in vrt ograditi, streho na hiši z nova pokriti in še več kaj takega. Kar denarja ostane, morate name zapisati, če vas preživim; ako ne, tedaj je moje gospodar-

stvo vaše in tako dobite še več nazaj, kakor ste v gospodarstvo vložili. Ni li tako pravi?“ — Govoril je dovolj odločno, ker mu je bilo več na tem, da se izkoplje iz dolgov in si popravi zapuščeno gospodarstvo, kakor pa na stari Malčiki in nje ženitbi.

Gospodičina se zamisli. Njeni lepi arebrni novci, kateri ji še celo v sanjah zvone po ušesih, ti njeni novci naj bi celo pošli, pošli, kakor bi vtonili v globoki vodi!

„Ako ne gre tako, tedaj ne bo iz ženitbe nič!“ zapreti gospod Peter.

Sirota Malčika — to je bil boj! Na eni strani lepe vrečice suhega denarja, na drugi zopet gospod Peter Sintič z vsami načrti blaženega zakona — in zopet tam bojazen brata ne užaliti, ako bi ves denar s sabo odnesla: to je bil več kot mučen odlok. Poleg vsega tega pa jo gleda snubač bistrim pogledom.

„Torej ne bode nič?“ vstane gospod Peter in zgrabi klobuk, češ, če odhaja, dobi gotov odgovor.

„Bog varuj, gospod Sintič!“ ustavi ga prestrašena deklica in ga prime za roko. Mislila sem samo, da ne bo mojemu bratu prav, ako vse novce s sabo ponesem, ko me je on vendar

spremljevalci Čehov v Celje, so bili ljudje dvomljive vnanjosti iz Ljubljane, ki so prišli v Celje brez dvoma z namenom da izzivajo."

Preidimo zopet celo vrsto brezpomembnih čvekarij in omenimo samo nekaj, kar je hotel "vrli" poslanec vladi natveziti. On pravi:

S kakim naravnost vražjim sovraštvom preganja slovenska stranka jedrnatu nemško občino, je razvidno na strašen in jasen način iz interpelacije, kjer se bavijo interpelantje z mestno oblastjo nemškega mesta Celje.

Fanatično sovraštvo do Nemcev je zaslepilo interpelante, da jih skoraj zavesti oropalo, kajti le v brezmiselnosti besnosti, v slepem fanatizmu more se napisati stavke, kakor so sledeči, iz kojih naglase in vsebine vidi vsak nevdeleženec in nepristranski kakor solnce jasno sovraštvo in laž in kojih verjetnost se kaže ne samo v tukaj navedenih mestih, ampak tudi v ostali vsebini v najslabši luči." Sledi dotično mesto interpelacije slov. poslancev, v katero se Pommer tako besno zaletava.

Nadalje pravi:

"Vsak misleči človek mora neutemeljenost v tem odstavku v borni nemščini skrupucane nizkotne obdolžitve uvideti.

Celjske Nemce in javne organe uživajoče zaupanje nemškega (slovenskega ne!) prebivalstva ne, zadene sploh najmanjša krivda obžalovanja vrednih izgrediv. (Oj, ovce pohlevne!) Še pred več ko dvema desetletji bi bili taki dogodki ednostavno nemogoči; kajti takrat je stal v Celje priseljeni dr. Sernec še le na začetku svojega hujskajočega delovanja" itd.

Potem! "20 let se je dr. Sernec nemir, propoveduje s svojimi po njem vzgojenimi in importiranimi pomagači Dečko, Vrečko in Hrašovec miroljubnemu slovenskemu ljudstvu, da je hočejo Nemci ugonobiti in izsesati. (Ubijte jih!)

Takih in še grših izbruhov nemčurske onemoglosti bi se lahko celo vrsto navedli, ko bi ne bilo papirja škoda. Hoteli smo samo pokazati, kako podla sredstva rabijo naši nasprotniki zoper nas, tisti ljudje, ki se izdajajo za pristne Nemce, dasi jim lahko vsak kmetič pove, v kateri slovenski vasi ga je položila slovenska mati na slamico.

Sramujoč se svoje prave narodnosti, pokazali so lani ob češkem posetu svoje divje sovraštvo do nas; zdaj pa, ko so se njih "junaška" dela sodnijski poplačala in jih rudečica obliva, nahujskajo svojega junaka žalostne postave, da jih olepša v državnem zboru.

Videl bomo v kratkem, verjame li vlada njim, ali pa uradnim, torej resničnim dokazom. Sicer nas pa more taka interpelacija, kakor je ta Pommerjeva, le v dobro voljo spraviti.

500letnica tiskarstva.

Iznajdba tiskarstva praznuje letos 500letnico; toliko časa je namreč preteklo odkar je

toliko let preživel in skrbel za mene. Drugače bi mi ne bilo nič sitnega do te pogodbe."

"Brat! Tako!" zavrne Peter. "Torej je brat več vreden od moža?" še dostavi, privajaje si že naprej vse tiste pravice, katere daje sveto pismo možu pred soproginim očetom in bratom.

"Jaz sem samo mislila tako, gospod Sintič," razjasnjuje Malčika, "ali jaz sem sicer celo za vaš predlog!"

"To je prav — takoj sem znal, da boste toliko pametni," razvedri se naenkrat Petrovo lice in dobrovoljna roka potrka izvoljenki po ramenu. "Priredil sem že dva uzorca, dva primera najine pogodbe." In gospod Peter izvleče iz žepa dva lista papirja in prečita s svečanim glasom njiju vsebino. Malčika ga pazno posluša. Ko je ženin prečital celo pogodbo, da jo nevesti v podpis. Ta se podpiše z velikim naporom, ker je bila kaj malo vešča pisanja; potem podpiše se tudi on in obdrži list, drugega pa da Malčiki, rekoč, da se bodo pričeli že pozneje o priložnosti podpisale. (Dalje prih.)

Janez Gutenberg iznajdel tiskarstvo. Ta iznajdba je bila polagoma prižgala luč v takratni temoti človeštva. Le menihi so imeli takrat v samostanskih knjižnicah pisane knjige, njihovi zakladi so bili skriti pred ljudstvom. Z iznajdbo tiskarstva so se jele širiti knjige tudi med preprosto ljudstvo, razsvetljujoč človeški um, ki se je po pogostem vihnem vrvenju povzpela do današnje višine.

Moč tiska je danes velikanska in tudi mi Slovenci ji pripisujemo s hvaležnostjo svoj napredek v družabnem, gospodarskem in političnem življenju. Brez umetnosti tiska bi dandanes naš narod postal žrtev sovražnikov, potopil bi se v valovih tuje povodnji, ki poplavlja z germanizacijo naše livade.

Le s pomočjo knjig, časopisov, šole in dobrih voditeljev moremo svoj narod rešiti pred gospodarskim, političnim in narodnim poginom. Kdor širi dobre časopise in knjige med ljudstvo, kdor se poteguje za slovenske srednje in visoke šole, kdor zastavlja svoje pero, da z njim prižiga luč narodne zavesti, gospodarske delavnosti, da poučuje narod v vseh potrebah, kdor posveti svoje življenje poklicu pouka in tiskarstva, ta drži visoko nad seboj gorečo bakljo prosvete, napredka, in nam razsvetljuje temo, v katero bi nas radi zagnili sovražniki, ki nam ne privoščijo solnce človeške kulture.

Na delo torej vsi duševni delavci našega naroda! Zbirajte se krog časopisov brez razlike stanu, da se povzpemo z narodom vred na ono višino kulture, katero nam je božja previdnost odločila. Profesorjem, učiteljem, duhovnikom, odvetnikom, umetnikom, pisateljem, pesnikom, političnim voditeljem itd. je dana moč, da s peresom v roki, s tiskom po knjigah in časopisih navdušujejo narod za samostalno narodno in politično življenje, da se bojujete z njim vred za svetlinje narodove individualnosti. Vašemu umu je podrejena umetnost tiskarstva, da razlijete njim luč narodnega ponosa čez naše livade in gore.

500letnica iznajdbe tiskarstva nas živo opominja, uporabljati to umetnost za pospeševanje sreče posameznega človeka in sreče vsega slovenskega naroda!

Razumevajte torej slovenski narod moč tiskarstva, pomnožuj in širi si časopise, šole, društva in sploh vse kulturne zavode; kajti v nji tiči temelj boljše tvoje prihodnosti!

Celjske in štajarske novice.

(Okrajni zastop celjski.) Dne 26. t. m. vršila se je I. skupščina novo izvoljenega okraj. zastopa. Navzočih je bilo 22 gg. okr. zastopnikov. Rešile so se vse točke dnevnega reda; odobril zapisnik zadnje seje z dne 27. dec. 1899, št. 916, odobril račun okrajne blagajne za leto 1899; za napravo železniškega postajališča na Teharjih dovolil se je prispevek 600 K, za železniško postajališče v Levcu pa 200 K. Sklep okr. odbora, vsled katerega se je dovolilo občini Teharje za naprave ob Voglajni 100 K se odobri. Krajnemu šolskemu svetu v Petrovčah dovoli se za jubilejsko ustanovo 100 K. Sklene se v principu prevzeti obč. cesto od državne ceste skozi vas Gotovlje med okrajne ceste II. vrste, če bode občina Gotovlje napravila to cesto tako, kakor je predpisano za okrajne ceste II. vrste. Odobri se kupna pogodba glede prodaje obč. hiše št. 26 pri Novicerkvi. Prošnja Martina Koštomaja za doplačilo za most na novi okr. cesti Teharje-Lubečno se odkloni. Društvu "Gospodar" v Petrovčah se dovoli podpora po 50 K. Občini Škofjvas dovoli se za popravilo obč. ceste od Škofjevsi proti Lubečni 60 K. Med posameznimi predlogi sklenilo se je tudi prevzeti občinsko cesto Mala Pirešica-Zalog med okr. ceste II. vrste, kakor hitro bo občina Vel. Pirešica spravila to cesto v tak stan, kakor je to predpisano za okr. ceste II. vrste. Med sejo poslali so nasprotniki Otto Ambruschütz (Ambrozič), naj se v imenu Nemcev pritoži, zakaj je okrajni zastop odposlal prošnjo radi odprave celjske mestne policije in zakaj neče imeti okrajni zastop sej kje drugje, kjer bi Nemci radi, morda v nemški šparkasi, kakor nekda. To utemeljeval je tako, kakor po navadi v "vahtarci". Dobil je primeren odgovor. Ko pa vendar ni hotel nehati čvekati, vstali so zastop-

niki in odšli. Natančno poročilo o tej seji sledi prihodnjič.

(Poročil se je) pravnik g. Vladislav Pegan z gospico Reziko Murkovo iz Celja.

(Strašna povodenj) poplavlja je skoro vsa celjsko okolico. Savinja, Voglajna, Lava, Hudinja in vsi potoki izstopili so iz strug ter razlili vodo po polju in travnikih. Voda udrla je tudi v mestu Celju v mnogo vrtov in po kleteh. Utonilo je več ljudi in mnogo živine. Iz Savinjske doline prihajajo poročila, ki so naravnost grozna. Škode je na sto in stotisoče. Sena odnesla je voda na tisoče centov. V noči od torka na sredo odtrgal se je večkrat oblak, kar je povzročilo tako h tro naraščanje vode, da ni bilo več odpomoči. Mestni park je ves pod vodo. V vojaško skladišče udrla je tudi voda. Ker je danes (sreda) solnčni dan, voda hitro upada.

(Društvo za šolske kuhinje v Celju.) Celjski okrajni glavar, namestniški svetnik grof Attems, je sprožil misel ustanoviti v Celju "Društvo za šolske kuhinje". To društvo naj bi skrbelo, da dobi vsaka šola svojo šolsko kuhinjo, kjer bi dobivali revni učenci v zimskih mesecih toplo kosilce. Vsaka šolska občina naj bi v to svrhu nabirala ude med prijatelji šole in mladine, ki bi plačevali do 2 kroni letnega prispevka. Denar domačih udov bi se porabil zgolj za domačo šolsko kuhinjo, dočim bi naprave v ta namen, kakor tombole, koncerti itd. pridobivale premoženje glavnemu društvu v Celju, ki bi potem primerno zalagalo krajne šolske kuhinje vseh šestih okrajnih šolskih svetov v celjskem okrajnem glavarstvu. Kdor pozna siromašnost šolske mladine na deželi po zimi, ki prezebava in stada ter tako duševno in telesno zaostaja v razvitku, mora misel grofa Attemsa iz srca pozdravljati. Naj bi našel njegov poziv obilo sprejemljivih src! Vendar zahtevamo že sedaj, da se glavno društvo ne sestavi iz političnih šovinistov, ki bi se potem s prirejanjem nemških koncertov bahali: "Vidiš, slovenska para, mi ti živimo otroke!" Društvo naj bo temveč zgolj človekoljubno po pregovoru: "Levica naj ne ve, kaj desnica podari."

(Zakaj ta draginja?) Celjsko okrajno glavarstvo naznanja, da si lahko krajni šolski sveti in šolska vodstva naročijo od dež. šol. sveta založeni zakon o uravnavi učiteljskih plač na Štajarskem ter pove, da stane 100 nemških odtiskov 9 K 89 h, 100 nemško-slovenskih pa — 25 K 28 h. S tem hoče menda prisiliti, da si naši manjpremožni krajni šolski sveti naročijo samo nemški del.

("Vse doseže — sosed naš.") Ko se je naselil v Celju slovenski dimnikar, napeli so celjski magistratovci vse sile, da mu zabranijo delo in zaslužek. Proglasili so, da sme v Celju opravljati dimnikarsko obrt samo Nemec. To se jim ni po trdilo. Nato so razdelili Celje v dva okraja v katerih ednem sme pometati Fuchs, v drugem Wallentschag. In slušajte, namestništvo jim je ta sklep potrdilo, a baš te dni hodi magistratni sluga od hiše do hiše ta sklep dostavljat. Celjani so tedaj začeli z nekakim kartelom ali ameriškim "trustom" najprej pri dimnikarstvu, samo da vzamejo Slovincu kruh. Potem pa še kričijo ako se skušamo Slovenci v obrti organizovati. Samogoltni hinavci!

(Škode po toči, povodnji itd.) V teku 8 dni po vsaki taki poškodbi mora naznaniti poškodovanec ali njegov pooblaščenec (župan) napravljeno škodo c. kr. okr. glavarstvu kot davčni oblasti I. instance. Politične ekspoziture ne prevzemajo ednaka obvestila. Tam, kjer ni mogoče počakati cenilne komisije n. pr. kjer je treba žito požeti, travo pokositi itd., mora občinski predstavnik z dvema domačima in z dvema sosednjima občinarjema sam škodo oceniti ter zapisnik takoj poslati davčni oblasti I. instance.

(Za družbo sv. Cirila in Metoda.) Slovenci, zahtevajte po vseh prodajalnicah, tobakarnah itd. žveplenke, oziroma kavo družbe sv. Cirila in Metoda, s tem naklonite imenovani družbi, ki skrbi na nemški in italijanski meji za slovenske šole, precej dohodkov, a sami sebi ne provzročate nobenega pomanjkanja. "Mal položi dar domu na altar!" "Kdor dobrote skaže, na svojo srečo kôla maže!"

(Novi rektor graške univerze.) Rektorjem za prihodnje šolsko leto je izvoljen profesor dr. J. Weiss.

(Imenovanje v deželni službi.) Štajarski deželni odbor je imenoval pomožne uradnike Fr. Paierl, Henrik Frisch in J. Saloschnigg praktikantom, kanclista Hugo Schuster oficijalom, prakticante Ant. Sinnisbichler, Ig. Kink in Hugo Gurte, kanclistom. Med imenovanimi ni nobeden Slovenec!

(Učiteljske spremembe.) Učitelj voditelj v Črešnjevcih pri Vojniku je postal g. Ivan Adamič, učitelj v Št. Jerneju nad Muto. Učiteljem na nemški šoli v Brežicah je imenovan g. J. Deutschmann, nadučitelj privatne nemške šole v Gorici. Medsebojna menjava se je dovolila učiteljicama Melaniji Premeschack na nemški šoli v Vojniku in Pavli Cidrih v Laškem. Izstop iz službe se je dovolil stalni učiteljici pri Sv. Križu pri Slatini gđ. Mar. Gerbeis. Začasnim učiteljicam pri Sv. Jurju ob Taboru je imenovana gđ. Karolina Zmerzlikar.

(Državna železnica) je sklenila izdajati samo nemške vozne liste. Tako se spoštuje ravnopravnost pri državnih napravah!

(V toplice Dobrna pri Celju) je prišlo do 17. t. m. 197 strank s 330 osebami.

(Sv. Jurij ob Taboru.) Savinjsko učiteljsko društvo zboruje v četrtek, dne 5. maj. srpana t. l. ob dveh popoldne pri Sv. Jurju ob Taboru s sledečim sporedom: 1. Hospitacija v III. razredu. 2. Zapisnik. 3. Dopisi. 4. Predavanje gosp. Sim. Megliča „O strupih“. 5. Predlogi in razne društvene zadeve. Ako bi ta dan deževalo, vrši se zborovanje prihodnji četrtek.

(Poldnevni pouk) se je dovolil na eno razrednico v Ortlivasi v vranskem okraju.

(Sv. Frančišk Ka.) Vabilo. Gornjegrajsko učiteljsko društvo obhaja Slomšekovo slavnost v spomin stoletnice njegovega rojstva ter ob ednem tudi zborovanje dne 5. julija t. l. v Mozirju po sledečem dnevnem redu: A. Zborovanje ob pol 11. uri popoldne v šoli. 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopisi. 3. Predavanje. 4. Volitev delegatov k „Zavezi“ v Maribor. 5. Slučajnosti, nasveti itd. Pri tej priliki pobirali se bodo tudi prispevki za nagrobni kamen umrlemu nadzorniku gosp. Leitgeb-u. B. Slomšekova slavnost ob 2. uri popoldne na prijaznem holmcu pri Režeku. Tovariši in tovarišice! Pridite omenjeni dan v polnem številu, da spolnimo stanovsko dolžnost — in da na primeren način proslavimo vrlega slovenskega pedagoga in pesnika. Zdrami pa se tudi ti „petorica“ in pridite med tovariše — učitelje. Na veselo svidenje!

(Papirnice v jurklošteraki občini) je popustil njen lastnik Karol Uhlich.

(Hlapec s konjem vred utonil) Dne 23. t. m. je napajal Juvančičev hlapec v Zidanem mostu konje v Savi. Pognal je konje predaleč v vodo ter je s konjem, katerega je jezdil, utonil, dočim sta se ostala dva konja rešila.

(Nevaren policijski begun.) Politična ekzpozitura v Mozirju je postavila 48letnega Jožefa Golob iz Ljubnega za pol leta pod policijsko nadzorstvo. Imenovani pa je ubegel iz svoje občine ter se klati neznano kje. Kjer je bil ta človek že 24krat zaradi raznih hudobij obsojen, je jako nevaren za tuje imetje. Ako se ga za sači, oddati ga je c. kr. okrajnem sodišču Gornjigrad.

(Bralno društvo v Sromljah) ima v nedeljo dne 1. malega srpana t. l. ob 3. uri popoldne svoj redni občni zbor, h kateremu so vsi udje povabljeni.

(V Poljčanah) prirede v gostilni Franc Gajšeka dne 8. julija t. l. Ciril Metodovo veselico z godbo in petjem. K obilni udeležbi vabita Gajšek in Ivanuš.

(V Cirkovicah na Dravskem polju) poročala sta ob veliki udeležbi poslanca dr. Jurteia in dr. Gregorec; prvi poslanec govoril je o deželnem zboru in štajarskih razmerah; drugi poslanec pa o državnem zboru in splošnem političnem položaju. Ljudstvo je bilo zelo navdušeno in pritrjevalo izvajanju poslancev. H koncu sprejela se je naslednja resolucija: „Mnogoštevilno zbrani volilci pozivljamo jugoslovanske državne poslance skleniti vzajemno izjavo, da bi morali proglašanje nemščine državnim ali posredovalnim

jezikom s pomočjo § 14 smatrati kot silovito kršenje ustave in po nje v členu XIX. državljskih osnovnih pravic vsem narodom zajamčene enakopravnosti, pričeti složno s češkimi in drugimi slovanskimi poslanci najstrožje opozicijo in zabraniti vsako delovanje v državnem zboru, dokler bi se dotični cesarski ukaz ne preklical.“ Govorili so tudi nekateri volilci in se je posebno izražala želja, da bi se osnovala „Kmetijska zadruga“ v Cirkovicah.

(Za učitelje.) Razpisana je učiteljska služba pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju do 7. julija t. l. — G. učitelji se opozarjajo, da je kraj jako ugoden, ker leži blizu mesta Ptuja (1½ ure hodá) in prav blizu železniške postaje Sternthal (40 minut hodá); tu so dobro urejene šolske razmere, lepe ceste in zdrav kraj. Moški prosilci dobé na leto 40 kron prispevka za stanovanje iz krajnega šolskega zaklada.

(Zaročil se je) Martin Kojo, o. kr. davčni pristav v Ptui z gospodičino Tiliko Čulek, po starjevo hčerko iz Središča.

(Urednik „Pettauer Zeitung“ oproščen.) Učitelj Frisch, svak ptujskega župana Orniga in — urednik „Pettauer Zeitung“ je razžalil ptujskega odvetnika dr. Brumena. Pretečene dni se je vršila porotna sodba v Mariboru. Frisch je seveda dobil od svojega svaka najboljšo spričevalo, kajti obrekovalac je bil — oproščen. Slovenskemu uredniku bi se seveda bila bolj trda godila, kakor pred celjsko poroto.

(Bralno društvo v Podvincih pri Ptui) vabi vlijudno vse prijatelje bralnega društva na veselico v nedeljo dne 1. julija t. l. ob 3. uri popoldne v gostilni Vojskovi. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

(V Gornji Radgoni) prirede ondotni tamburaši in pevci s sporazumljenjem bralnega društva, dne 8. julija t. l. na vrtu gosp. Osojnika Ciril-Methodovo slavnost s sledečim sporedom: 1. Jenko: „Naprej“, tamburaši. 2. A. Nedved: „Naša zvezda“, meš. zbor. 3. M. pl. Farkaš: „Valse elegante“, tamburaši. 4. F. S. Vilhar: „Bledi mesec“, meš. zbor. 5. M. pl. Farkaš: „Popotnica hrvatska“, tamb. 6. P. H. Sattner: „Studenčka“, meš. zbor. 7. M. pl. Farkaš: „Sre tan imendan“, tamb. 8. P. H. Sattner: „Pogled v nedolžno oko“, moški kvartet. 9. Stanko Pirnat: „Jaz pa pojden na Gorenjsko“, (narodna). 10. Volarič: „Edno devo le bom ljubil“, moški zbor. Začetek ob 4. uri popoldne; vstopnina za ude bralnega društva 15 kr., za neude 20 kr., čisti dobiček namenjen Ciril in Methodovem društvu. Pri tej priliki bode tudi deželni poslanec g. dr. Rozina poročal o delovanju deželnega zbora in g. Belš potovalni učitelj o umni trto in sadje-reji. Na obilno udeležbo vabi odbor.

(Bralno društvo za Ljutomer in okolico) ima v nedeljo dne 1. malega srpana t. l. ob 8. uri predpoldne pri g. Vaupotiču v Ljutomeru svoj redni občni zbor po običajnem sporedu. Vsi p. n. udje se tem potem vabijo, da točno pridejo.

(Detomor.) Mariborsko porotno sodišče je obsodilo 17letnega Alojzija Brodnjak iz Formina v triletno ječo, ker je vrgel v vodo otroka dekletke Ivanke Muršic. Dekla je dobila edno leto ječe.

(Smrt pri kopanju.) Poštni oficijal v Mariboru Maks Wressnig je bival v kopališču Grado. Dne 18. t. m. je skočil v navzočnosti svojega brata v vodo ter obležal mrt. Baje ga je zadel mrtvoud.

(Vojno poveljstvo odide iz Gradca.) Graški listi poročajo, da se premesti sedež tretjega voja iz Gradca v Trst, ker nemški nacionalci preveč ošabno postopajo proti vojaštvu. Tedaj o. kr. vojna bo storila prvi korak za „proč od Gradca!“

Šola in dom.

Bilo je leta 1874. Iz šolskega poslopja takratne dvorazredne šole pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah se je vsul roj šolske mladine. Toda danes otroci niso hiteli naravnost domov, nekateri so postajali in gledali v daljavo kazáje na obzorje proti Pohorju, ki nebo meji.

Od Sv. Antona je namreč najlepši razgled po vseh Slovenskih goricah. Nebroj belih cerkvá, lepih hiš ti blišči v daljavi nasproti; dozdeva se ti, da gledaš pred seboj potresena po tleh tega slovenskega raja brez števila belih jabolk, lepih

belih hiš. Razgled od Sv. Antona je veličasten! Ako se ti izgublja v nepresežni daljavi preko Ljutomera daleč na Ogrsko, do Ivančice na Hrvatskem, do Boča, Donatija in Pohorja in gori do Gradca.

A ondotno prebivalstvo ne občuduje kraane svoje okolice, se ne naslaja z občudovanjem divnega razgleda, preveč so ga vajeni. Le kdor se vrača iz tujine domov, priznava rad, da so Slovenske gorice dragoceni biser slovenske zemlje. Tudi jaz sem do takrat mislil, da je svet povsod tako lep, še le v šoli sem iz ust vrlega učitelja izvedel, da se Slovenskim goricam pripisuje večje rodovitnost, bogastvo in lepota nego drugim krajem.

„Vidiš, to je okrajno glavarstvo mariborsko z mestom Mariborom“ pravi učenec Franc G. obrnen proti daljnemu Pohorju.

„Tam le proti Ptui je okrajno glavarstvo ptujsko in na onole stran glavarstvo ljutomersko, tam onostran Radgone pa je meja med Slovenci in Nemci!“ dostavi živahno Tonček K.

Tako smo modrovali nekateri učenci; kajti danes smo se bili v šoli učili poznavati okrajno glavarstvo Maribor, kot majhen del svoje slovenske domovine.

„Gospod učitelj so nam rekli, da smo Slovenci in da moramo svoj slovenski jezik, svoj mili dom, slovensko zemljo bolj ljubiti, nego katerikoli kraj na svetu in da moramo spoštovati, kar je našega,“ pravi Jakec Ž. „Kako lepo so nam pripovedovali o rodovitnosti našega kraja in o nadarjenosti ljudi. Jaz sem si to vse dobro zapomnil in bodem od zdaj domači svoj kraj še rajše imel.“

„Jaz tudi, jaz tudi!“ pritrjevali smo mu tovariši; kajti vsi smo danes nesli iz šole do mov v arcu vzbujen čut ljubezni za svoj ljubi rojstni kraj.

Z veseljem smo prihodnje dni v šoli risali okrajno glavarstvo z zavestjo, na rišemo da papir kos slovenske zemlje.

Ta šolski uk o zemlji in njenih prebivalcih se imenuje zemljepis ter je za poznavanje sveta, za vzbujanje rodoljubja in ljubezni do domovine neprecenljive važnosti.

Pri Sv. Antonu je leta 1874 služboval mlad, a vnet učitelj g. Goratič. Poučeval je svoje učence z veliko vnemo in marljivostjo, opozarjal nas je na lepoto Slovenskih goric ter vzbujal v naših srcih ljubezen do slovenske zemlje in jezika. Nadarjenejši učence je s privoljenjem staršev poučeval še posebej po šoli skupno z namenom, spraviti nas v srednje šole, kar se mu je večinoma posrečilo. Njemu sem se tudi jaz imel zahvaliti, da sem postal dijak mariborske gimnazije. Toda v Mariboru me uk ni tako veselil kakor doma, ker se je poučevalo vse v tujem jeziku, v nemščini. Dobil sem iz zemljepisa dvojko.

Iz srca sem ljubil svojo slovensko zemljo, ker sem se je bil v ljudski šoli v maternem jeziku učil poznavati. Učenje zemljepisa v tujem jeziku mi je v srednji šoli ogradilo mlado življenje, vendar nisem obupal. Spomladi se podam neke nedelje popoldan, gnan od hrepenenja videti vsaj od daleč svoj rojstni kraj, mimo šumeče in dereče Drave, mimo Sv. Petra na hrib, od kodet se daleč vidi po Slovenskih goricah. Poldanoko solnce je prijazno sijalo ter upiralo svoje žarke v bele hiše po Slovenskih goricah. Glej, tam šest ur daleč proti izhodu se blesti v solnčnem žaru bela cerkev Sv. Antona, zraven nje se belí šolsko poslopje in v nebo kipite dve kot zvonik visoki jagnedi ali palmi.

Zri sem neprenehoma tja doli, v duši se mi je snovala misel za mislijo, podile so se kot megle druga za drugo. „Zakaj se v gimnaziji ne učimo po slovensko kakor v ljudski šoli pri Sv. Antonu? V domači šoli sem se z veseljem učil, v gimnaziji pa prisiljeno in a težavami tujega jezika.“ Tako sem mislil otožno. In kakor privre po hudi uri izpod pečevja m.čni vir, tako so mi v tem dušnem nemiru privrele solze in oči. V teh grenkih in sladkih občutkih kleknem na tla, poljubim čisto, rekoč: „Na nosi ta poljub domov k starišem k Sv. Antonu!“ Da bi se ubranil solz, pozdravil sem še edenkrat svoje Slovenske gorice ter se podal nizdoli nazaj v ponemčeni Maribor.

Ves trud mi je bil zaman, napredoval bi se bil v nemški gimnaziji, ko bi me ne ginevalo veselje do tujega jezika od dne do dne vedno bolj, zato sem izstopil iz šole ter sem se prihodnje jeseni podal v hrvatsko gimnazijo v Varaždin, kjer se poučujejo vsi predmeti v narodnem hrvatskem jeziku. Lotil sem se učenja z vso vnemo, v kratkem času sem si prisvojil znanje lahko umljivega hrvatskega jezika, tako, da sem postal celó odličnjak. Bil sem srečen.

To srečo mi je nenadoma skalilo tužno pismo, s katerim mi je sestra naznanila nepričakovano smrt mojega bivšega učitelja g. Goratiča. Vneti učitelj si je s prenapenjanjem svojih moči v šoli nakopal bolezen in naglo umrl. Nisem se mogel ubraniti solz, čutil sem predobro, da so ž njim devali v grob izgubljeno moč za boljšo prihodnost slovenskega naroda. Vselej kadarkoli obiščem svoj rojstni kraj, obiščem tudi njegov grob, na katerega so mu bili njegovi učenci v znamenje svoje ljubezni in hvaležnosti postavili železni križ in zdi se mi, da se vračam od njegovega groba ojačen in oživiljen v svoji ljubezni do slovenskega naroda. Resnica je, da se ni nobeden njegovih učencev v nemških mestih ponemčil, nobeden ni postal renegat, velikoveč vsi so delavni, vsak po svojem poklicu za narod. Takšno moč ljubezni ustvarja in vzbuja vnet učitelj z učenjem zemljepisa v nežni mladini!

Kmalu sem začel premišljevati zakaj imajo Nemci in Hrvati svoje nemške in hrvatske gimnazije in zakaj mi Slovenci nimamo svojih, tem več le nemške, kjer zatirajo našo narodnost in nadarjenost. Bil sem že 15 let star, vendar si nisem upal nikogar vprašati za pojasnilo svojega tuhanja. Skrivoma sem torej dalje snoval svoje naklepe, misleč, da nam gimnazije sam cesar ustanavlja.

Kakor blisek mi je šinila v glavo sredna misel, kaj pa ko bi poslal cesarju prošnjo za ustanovitev slovenske gimnazije v Mariboru. V glavnih počitnicah res spišem prošnjo, toda nesreča je hotela, da so mi jo oče našli. Bili so priprosti mož in niso o narodnosti ničesar vedeli, zato pa so me toliko bolj ošteli in mi grozili, da me bo cesar dal zapreti, če bi se predrznil mu takšno prošnjo doposlati, češ, on že ve zakaj nimamo slovenskih gimnazij itd. Vzeli so mi dogotovljeno prošnjo, katere nisem nikoli več videl. Iz strahu pred kaznijo, ki bi me morda znala doleteti, nisem si upal spisati druge prošnje.

Dandanes pa uvidevam, da so bili oče na krivi, a jaz na pravi poti. Ali bi ne bila prošnja vnetega slovenskega dijaka Njegovemu Velikanstvu velik dokaz kako nujno potrebujemo Slovenci slovenskih srednjih šol? Kajti cesar bi bil po primerni preiskavi izvedel, da me ni bil nikdo nagovarjal k pisanju te prošnje, temveč, da me je gnalo lastno hrepenenje po učenju v maternem jeziku do tega energičnega koraka.

Brezdvomno je tu dokazano, da mi je vneti učitelj g. Goratič s svojim zemljepisnim poukom v ljudski šoli vžgal v srcu prvi čut ljubezni do slovenske zemlje in do slovenskega naroda ter mi vzbudil zavest, da sem Slovenec; zato je zemljepisje v šoli najvažnejši predmet za vzbujanje narodne zavesti in ljubezni do domovine.

Poslušajmo kaj piše izvrstni pisatelj gosp. Dragotin Pribil, sedaj tudi učitelj pri Sv. Antonu v Slov. goricah, v tretji letošnji številki šolskega lista "Popotnik", katerega si naj naroči za vzpodbujanje učiteljstva sleherni šola.

"Noben narod nima v Avstriji toliko izdajic, kakor slovenski narod. Pri nas hoče biti vse, kar ima več pod palcem, ali kar strmi po višjih službah, nemško, laško, mažarsko. Ne bojim se niti izreči tega dejstva: še med učitelji najdeš mnogo renegatov, ker jim je izdajstvo naroda porok v dosego boljše službe in mirnega življenja. Proti žalostnim takim pojavom moramo začeti delati z vso močjo. 'Vzgoja bodi narodna', tako nas uči vzgojeslovje in dolžnost vsakega učitelja je, svoje učence narodno vzgojevati. Večje krivice si ne moremo misliti, kakor je nemški učitelj na slovenski šoli."

Zemljepisje mora vplivati na narodno mišljenje, to je fakti. Treba je samo, da izberemo primerno snov za ta pouk. Tovariši, ne govorimo v šoli toliko o tujcih! Zakaj pa naj ne spoznavajo otroci do dobra svoje krasne sloven-

ske zemlje in ta priprosti, a blagi narod slovenski? Zakaj pa zagrinjamo naše gore in poljane v mrak nevednosti, zakaj pa povišujemo tisti kineški zid, ki deli Štajarca in Korošca, Kranjca in Primorca? — Ne, to ni prava pot! Ne mislite, da bode grešili zoper "človečanstvo". ako učite svoje gojence ljubiti svoj bedni narod. Učimo se od drugih narodov, kako je treba ceniti svojo narodnost! Poslušajte svoje nemške tovariše, potem bode umeli značajno ljubezen Nemca do svojega naroda. — Naj nas ne straši v svem delu za blagor našega naroda tisti Damoklejev meč, ki nam visi vsem nad glavo. Če pademo, pademo za narod!"

"Izberimo torej takšno snov v zemljepisnem pouku, ki je pripravna, ojačiti narodnost v naših učencih. Obravnavajmo dežele, koder bivajo naši bratski narodi, natančneje od drugih, da spozna tudi slednji gorski siromak, da 'ima brate'. — Toda ne napolnimo mladih src s sovraštvom do tujih ljudstev! Za vse narode ima zemlja dovolj prostora in 'ako greš ti na desno, pojdem jaz na levo.' Prepričan sem, da se bode narodnostno vprašanje rešilo v šoli, a še le tedaj, ko bode vsak učitelj učil: 'Ljubi svoj narod in spoštuj svojega pravičnega soseda!'"

Slovenci, iz teh resnično doživelih podatkov in iz peresa g. D. Pribila spoznavamo, da je slovenska šola in učiteljstvo za prihodnost našega naroda velikanske važnosti in po tej važnosti je treba učiteljevo delo visoko ceniti, zato pa mora naš narod skrbeti za povzdigo učiteljskega stanja in za ustanavljanje in širjenje slovenskih ljudskih, srednjih in višjih šol, le tako si bode ustanovil lepšo in boljšo prihodnost. Z nemškimi šolami pa proč! V njih se našim otrokom mori ljubezen do naroda, v njih se navzamejo sovraštva do svojega jezika!

Druge slovenske novice.

(Ljubljanska deputacija na Dunaju.) Dne 25. t. m. je odšel ljubljanski župan g. Iv. Hribar s posebno deputacijo na Dunaj, da izposluje olajšav za povračila onih državnih posojil, ki so jih dobili ljubljanski hišni posestniki vled zadnjega potresa v Ljubljani.

(Imenovanje.) Pomožni uradnik pri kranjski deželni vladi gosp. L. Lewicki, je imenovan asistentom XI. činovnega razreda za hidrotehnično službo.

(Na obeh ljubljanskih učiteljskih) bo zaključek šolskega leta dne 30. junija. Zrelostni izpiti za kandidate (24) se začne dne 2. julija, za kandidatnje (52) pa dne 6. julija.

(Podpore obrtnim šolam.) Naučno ministerstvo je podelilo obrtnim nadaljevalnim šolam sledeče podpore: v Ljubljani 4800, Postojni 560, Škofji Loki 660, Kočevju in Novemestu po 760, Krškem 580, Kranju in Ribnici po 700, Metliki 820, Trzinu 680, Radoljici in Št. Vidu nad Ljubljano po 900 in oni v Kranju 780 K.

(Strelna) je užgala pretečeno soboto v Črni vasi kozolet Neže Cerar. Škode je 400 kron.

(Umrl je) dne 24. t. m. v Škofji Loki ondotni župnik, duh. svetovalec g. Ivan Tomažič. R. i. p.

(Sokolova slavnost v Kranju.) Spored slavnosti povodom razvitja nove društvene zastave v nedeljo dne 8. malega srpana t. l. je naslednji: 1. Ob polednjastih dopoldne sprejme deputacija na kolodvoru iz Gorenjske došla narodna društva; 2. ob tričetrt na eno na kolodvoru sprejem raznih z opoldanskim vlakom došlih narodnih društev; nato sprejeto po mestu; 3. pred mestno hišo pozdrav gostov po županu, nato razvitje zastave; 4. ob poldveh banket v gostilni gospoda Petra Mayrja (konvert za osebo 3 krone); 5. ob štirih javna telovadba vseh sokolskih društev na glavnem trgu; 6. ob polšestih koncert na vrtu Mayrjeve gostilne. Vstopnina za osebo 60 vin. Sokoli v društveni opravi plačajo 40 vin. Pri koncertu sodeluje iz prijaznosti slav. čitalniški pevski zbor in godba prostovoljnega gasilnega društva; ob polosmih odhod na kolodvor. Kdor se hoče udeležiti banketa, naj se javi najpozneje do torka, dne 3. malega srpana, odboru "Gorenjskega Sokola". Posebna vabila se ne razpošiljajo! — Kakor čujemo, so se javila odboru "Gorenjskega Sokola" k udeležbi pri

slavnosti naslednja društva: Telovadno društvo "Sokol" iz Idrije, "Tržaški Sokol" iz Trsta, "Celjski Sokol" iz Celja, bralno društvo z Bleda, Tržiča in Kranja, "Moško pevsko društvo "Kranj" iz Kranja, "Slovensko zidarsko in tesarsko društvo" iz Ljubljane, gasilna društva iz Šenčurja, Voglan in Kranja. Večina teh društev udeleži se slavnosti korporativno z zastavo.

(Dolenjske železnice.) Pod predsedstvom barona Šveglja se je vršila v soboto na Dunaju VI. redna glavna skupščina delničarjev dolenjskih železnic. Skupni dohodki so znašali 624.503 gld., torej za 37.851 gld. več kakor lani. Stroški pa so znašali 400.787 gld. Čistega dohodka je torej 223.713 gld. Za obrestovanje in amortizovanje prioritetnih obligacij je potreba 249.240 gld., tako da znaša primankljaj 25.527 gld., za čegar delno pokritje se je vzelo iz rezervnega fonda 3546 gld. ostalih 21.989 gld. plača dežela. Predsednik baron Šveglj in pregledniki so bili izvoljeni iznova.

(Maturu na novomeški gimnaziji) je delalo 15 osmošolcev. Trije so dobili odliko, devet spričevalo zrelosti, dočim smejo trije ponoviti izpit iz ednega predmeta čez dva meseca.

(Smrti rešil) je dne 23. t. m. župan gorenjelogaske sodnikovo služkinjo iz narasle Logašnice.

(Žensko društvo v Idriji) V Idriji se je ustanovilo žensko društvo "Veda" za izobraževanje in pouk v ženskih ročnih delih.

(Kranjsko primorsko gospodarsko društvo) bo obhajalo letos od 8. do 10. julija 25letnico svojega prekoristnega delovanja.

(Obesil se je) dne 20. t. m. v gozdu Predvrti na Koroškem 70letni Janez Rus Perovec iz Vrvišča. V smrt je šel iz obupa zaradi zgubljene pravde.

(Shod čebelarjev v Celovcu) se bo vršil od 12. do 17. avgusta t. l. Poročalo se bo s praktičnimi dokazili o najnovejših uspehih čebelarje.

(Osebnosti.) Notarski kandidat g. dr. Karol Mosetig je imenovan notarjem v Bovcu, notarski kandidat g. Miroslav Premrov v Gorici pa notarjem v Kobaridu.

(V cerkev tresčilo.) V Šempasnu na Goriškem je udarila pretečeno nedeljo strela v cerkev, raztrgala je uro ter užgala Marijin altar, ki je z vsemi dragocenostmi popolnoma pogorel. Cerkev ni imela strel vodov.

(Tečaj za telovadne učitelje) se začne letos dne 24. septembra na Dunaju v telovadnici vseučilišča. Pouk je brezplačen ter se bo oziralo v prvi vrsti na kandidate, ki so dovršili srednje šole, v drugi vrsti pa na one, ki imajo učiteljske.

(Slov. akad. društvo "Slovenija" na Dunaju) priredi v soboto dne 30. junija t. l. svoj III. redni občni zbor s sledečim sporedom: "Kapital in obresti" predava tov. cand. iur. V. Kučevic. A. 1. Čitanje zapisnika. 2. Čitanje za pisnika bratsk. društva "Triglav". 3. Poročilo odbora. 4. Slučajnosti. B. Zabavni del. Lokal: "Zum Magistrat" I. Lichtenfels. 1. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Slovenski gostje dobro došli!

Dopisi.

Od Sv. Petra ob Savinji. Pred kratkim smo brali v "Domovini" da se nekdo pritožuje, da novi obč. odbor in tudi učiteljstvo ničesar ne stori za ustanovitev kakšnega prepotrebnega društva.

Res poročevalec je pravo struno zadel, ker kmetijskega bralnega društva je pri Sv. Petru ob Savinji nujno potreba. Vendar pa je bilo to poročilo malo nepremišljeno in preveč gorka za našemu vrlo napredujočemu obč. odboru in učiteljstvu in zato vlada veselje v Lenkovem taboru. V pojasnilo bodi povedano, da se je takoj ob nastopu sedanega obč. odbora jelo resno razmišljati o ustanovitvi kakšnega primernega društva; ali predno se more za kaj takšnega odločiti, mora se poprej močno zagaženo obč. gospodarstvo urediti in utrditi in potem je še le mogoče se uspešno kaj družega lotiti. Kolikor nam je znano, je občinsko gospodarstvo že vrlo urejeno; mnogo dolgov prejšnjega slabega gospodarstva je poravnanih in smemo upati, da se bode tudi društveno življenje začelo kmalu veselo razvijati.

Iz Etter-jevega sadnega soka,

(255) 20—4

ki se pripravlja iz naravnega sadja, vsled tega prost vsake kemične primesi ter ga ni smeti zamenjati z vsebino "umetnega vina", zamore si vsakdo z malim trudom in neznatnimi stroški napraviti izvrstno, vzdržujoče se in krepčilno

Dobiva se v Mokronogu pri Marji Sbili, v Galiciji pri Francu Senica, v Celju pa pri Jos. Pollanetzu.

sadno pijačo.

10 litrov sadnega soka, ki se brez vsake druge primesi zmeša s 100 do 130 litri navadne vode, daja po naravnem vrenju 110 do 140 litrov čvrstega, čistega, okrepujočega

sadnega vina.

MORIC RAUCH

steklar v Celju, Rotovške ulice števil. 4
(262) priporoča najfineje zribane 8-3
— olnate barve —
v zaprtih pločevinastih puščicah od pol kile naprej po najnižjih cenah.

Ugodna prilika.

V najbolj obiskanem kraju v sredini mesta Ljubljane prodaja se pod ugodnimi pogoji mala trgovina z drobnim blagom in perilom itd.

Za poizvedbe: Ljubljana, poste restante pod šifro (263) 1, "ugodna prilika št. 1000".

Slomšekova podoba

najprimernejše darilo vsakemu čestilcu nepozabnega vladike, na močnem usnje-papirju, po najboljši sliki, dobiti je brez okvirja po 4 in 5 gl., v zlatem ali naturnem okvirju po 10, 12 in 15 gl. pri

Dragotin Hribar-ju

— v Celju. —

Preprodajalci, če jih vzemo najmanj 20 komadov, dobé primeren popust.

Garantirano nestrupeno

BARVO

za ročno in priprosto barvanje volne, svile, bombaža in platna ter obledene obleke itd., itd., prodaja in razpošilja

Josip Matič v Celju.

Banka „Slavija“

ima zdaj v Celju svoj glavni zastop v pisarni gospoda dr. Filipiča nasproti nemške cerkve nad Lemežovo krčmo zraven okr. sodnije (268) 2-1 hišna št. 15.

IVAN LIKAR

glavni zastopnik banke „Slavije“.

Pivovarna Žalec

priporoča

častiti duhovščini, plemenitašem, veljakom, in slavnemu občinstvu svoje (250) 10—4 izborna

cesarsko pivo.

Dobiva se po najnižji ceni samo v steklenicah.

Naročila naj se blagovolijo pošiljati na

— pivovarno v Žalcu

Savinjska dolina.

Za pridelovanje sadnega in vinskega mošta.

Stiskalnice

za sadni mošt
za vinski mošt

s čvrsto delujočimi dvojnimi stiskali ter z uravnanjem pritiska „Herkules“, z jamčeni najvišji učinek do 20%, večji nego pri vseh drugih stiskalnicah.

Mlini za sadje in grozdje

Robkalnica za grozdje (Abbeer-stroj).

Popolne priprave pri pridelovanju mošta stalne in premične.

Stiskalnice soka, mlini za jagode in pri pripravljanju sadnega soka.

Priprave za sušenje sadja in sočivja, stroji za lupljenje in rezanje sadja.

najnovejša samostalna patentovana škropilnica „SYPHONIA“ za škropljenje trsa in rastlin, izdelujejo ter pošiljajo z jamstvom specialitete v najnovejši, najizvrstnejši, najuporabnejši in priporočano najboljši, odlikovani sestavi

PH. MAYFARTH & CO.

c. kr. priv. tovarna kmetijskih strojev, livarna železa in parna fužine

Dunaj, II/2 Taborstrasse Nr. 71.

Odlikovane z več 400 zlatimi, srebrnimi in bronastimi svetinjami

Obširni katalogi in številna priznalna pisma zastonj.

Zastopniki in preprodajalci se želijo.

Josip Širca

v Žalcu.

Tovarniška zaloga najslavnejših in najboljših koles kakor:

„Puch“, „Meteor“, „Waffen“, „Slavia“,

potem drugih raznovrstnih, z novimi in najnovejšimi iznajdbami opremljenih garantiranih koles. Cena od 80 gl. naprej.

Lastna popravilnica.

Zaloga posameznih kolesnih del in kolesarskih potrebščin.

* Točna in kulantna postrežba. *

Vožne karte in tovarni listi v

AMERIKO.

Kralj. belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijovana od vis. c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje Red Star Linie. Dunaj IV.

Wiener Gürtel 20 ali pa

Julij Popper, Bahnstr. 8, Innsbruck.

Najnižje cene!

Najboljše blago!

Najlepša in najprimernejša

birmska darila

kakor na primer

zlaté, srebrne, tula-, jeklene in nikelnaste žepne ure, zlate in srebrne verižice, uhane, zapestnice, prstane, srčke, verižice za okolo vratu ter druge priveske itd.

priporoča

Rafael Salmič

urar in prodajalec zlatnine in srebrnine v Celju, „Narodni dom“.

Istotam velika zaloga stenskih ur, budilk in ur z nihalom, kakor tudi vseh specialitet.

Velika izber optičnih predmetov kakor: očal, daljnogledov, večal, barometrov, toplo- metrov, gostomerov itd. itd.

Vsa popravila se izvršujejo dobro in ceno.

Postrežba točna in kulantna.

C. i kr. priv. tvornica,

brizgalnic, cevij in

kmetijskega orodja

R. A. Smekal
v Cechu na Moravskem
Podružnica
Zagreb

nudi

al. gasil. društvom brizgalnice vsake vrste s patentom proti zmrzalini cevij in opreme. Posestnikom kmetijske stroje ter peronospora-škropilnice, slednje po 11 gl. komad franko vsaka pošta. Plačila tudi na obroke. Prekupcem zdaten rabat.

Podružnica Zagreb.

Južno-štajerska hranilnica v Celju

v „Narodnem domu“

za katero jamčijo okraji: Sevnica, Gornji grad, Šoštanj, Vransko in Šmarje pri Jelšah za popolno varnost vlog in za njihovo po pravilih določeno obrestovanje do neomejene visokosti, obrestuje hranilne vloge po 4% in pripisuje obresti poluletno h kapitalu, ter plačuje rentni davek hranilnica sama in ga ne odteguje vlagateljem, tako, da dobé isti popolnoma nad 4% obresti letno.

Izposojuje na zemljiško varnost po 5%.

*Hranilnica posluje s strankami
vsak torek in petek dopoldne.*

Priporoča se ta zavod staršem, varuhom in kuratorjem, da tam vlagajo denarje svojih varovancev in oskrbovancev in taisto zahtevajo pri varstvenih sodiščih.